

տարցաբան զորն այսուհետև ունի բերձնաւոր, աւելի արդիւնաւոր կերպով շարունակելու:

Այդպէս անկու համար նորիւնքն որ էր այդ ամեն պատշաճ զորքը զլուխ բերել—նորիւնքն էր զրահաման ֆանդը հիմնել և այդ ֆանդը հիմնելու՝ նրա կրկն աշխարհի ամեն կողմում տարցու և ամեն մի կրօնի պատկանող հայերի ներհայտաշփելներին, որ Երևանի քաղաքը ընդհանուր հայերի մասնագրութեան որչազ Եղմամբներ կարճատև հանդիսացուս նա հետևել շնայեց, նա որ մերկերն առիճներ էր փնտրում իւր պրեստիճը բարձրացնելու, այլևս կրկուր շնամեց, շուտ զլուխ անցու և մէկի իրուսւնքը իրել՝ մի ուրիշն ապա համար նա հնարեց զարցաբան ֆանդը, նա իւրացրեց Մեծ Երևանի անտառատարութիւնը և այդպիսով խորհարարներ առաջարկեց՝ թէ իւր որդի և թէ ընդհանուր հայերի այս ու այն խաւերի արտերուս:

Դարացական ֆանդը մի առանձին աղոյսութիւն չունեցաւ որչազ նոր բարձրաւ հայր կյանկանար նրա այդպիսի անաղոյսութիւնը Եւջ արտւո, որ այս զեղարձակ մեղաւորը նոյ ժողովուրդը չէ Էղմամբներ կտրեց ժողովուրդի սիրտը, զրա նաւար և նա առանձին սիրով շնտեցաւ, նրա մեծաւորութեանը—զորչարացական ֆանդին:

Այսօր զմի տակ Բւշ տառչուեց: Նայ մասաւորակներին, նրանց հետ և յառաջագին նոյ ժողովուրդը ջանկացաւ զրահաման ֆանդը հիմնել, Էղմամբներ խաղարկեց և այդ նորիւնքն զորքը, որի մասին շատ վաղուց և խառուս, մնաց անհատար: Դրա փոխարեն Էղմամբներ առաջադրած զարցաբան ֆանդը չունեցաւ աղոյսութիւն և հայրական կրօնը կտրածներ զխառուցելն և, ոյ գիտե, թէ այլևս ինչ առիճ պիտի լինի, որ նրանց մասին խառու և այսօրու այ նոյնքան վերերըր բուժելուի:

Էղմամբներ պիտի հասկանայ, որ մի բանի վարչապետներ ու կայիտպետներ միանդամայն անդոր են զարեւոյ միացնող օգուին անուր և անփեսա պահելու հանդամանքներին պետք է ոչ այնքան սուր, որքան հեռուտեսա արքայ նայել:

Եթէ Էղմամբին իւր պատերեց զուրս զկողմ հետուս նայելու, ընդուտեպութիւն չունի, ամօթ չէ, որ նա կտրեւոր զկարգում զիսն իւր նախացող որդոց խորհրդին:

Անուանի նայրապետներն այդպէս են զեկամարուելի Այսպէս պետք է անեն այսօր և այդպէս կէպետք է լինի ընդմիտ, եթէ չեն համեմուս ընդհանուր հայութիւնը միացնող օգուի կտրել:

ՄՈՍԿՈՒՍԻ ԼՍՏ ԶՍՏԱՄԵՆԸ

Թէ սիրով իս Յանգու, Պիտեր անեն Մոսկովոյ, Եւջ են անոս հանգաւ որքն իրան ժողովուրդը, Գուրու եր:

Մեծ Երևանի համար Մոսկովայի Հայերն էլ սկսեցին մտածել, որչազ այսքան մարդու մտածելակերպը Հայեր թէ մի ոչև անց ցուց տասն լինի:

Մի տարուս աւելի է, թէ Հայ մեծաւոր զրուսու և այդ խորքով, մի տարուց աւելի է, որ կուտակական պայտար և միւսում այդ Երևանի շարքը և Մոսկովայի Հայերից ոչ որ մասը մասին շեկեց, ոչ-որ շնամեց, որ այդ Տանը Հայութեան անհնարանայի ամեն է, որ այդ Տանը՝ ևս տուտել Մոսկովայում՝ պիտի անուեր մի առանձին շքով Այստեղ, պայտար ամին պիտի մասնակցելին, ոչ Հայի ամեն մի գաւառիկը, ոչև և ամեն մի սպիչ, ամեն մի կրկական Հաստատութիւններ ներկայացուցիւնք:

Մոսկովայի Մոսկովայի Հայերը.—խախտան թանգաւ: Մոսկովայի Հայերից զեւ Սեպտ. 28-ն Երևանում մի 14 Տոյի անտարի կերպով Հաստատում են Կարգաբան անկերանոցը և խախտան անկերանոցի ժողով կայացում: Այդ 14 Տոյին որչազ և միմուտ կարգաբան անտարար՝ այդ առիճի կայացուցից զերկրկթիւն և 14 Տոյին իրանց միջեց ընտրում է կրկու մարդ, որ գիտն այդ որչազան առթիւ խախտան անտարարի վարչութեան Տեսու:

Սրան մարդին էլ խախտ մարդին—խախտ՝ Հայոց գիտ և Հայոց տարգարութեան համար ու այդ կրկու մարդկանց զթիւն էլ կտե են ինում անտարարի գրասենտը Դիլուր կանոնի տարը: Արտասենտը յայտնում է, որ ոչ միայն թոյլ չէ սույ Հայերին այդ զերկրկթիւն միմուտ, ոչև ոչև ամեն մի Տոյի մասին պրկեցան Կրկու սպառեց, որ ոչ մի առանձին անշուսթիւն չունի անտարարի Տեսու: Այսու ի մարցում է, որ անտարարն Էղմամբներ Տրակերի համեմայն իւր շնամբներեցի մէկն շնամեպում և իրկ ներկայացուցիւն Էղմամբն ու պրկեցու:

Այդպարմէնով մեր խախտ պիտի անէ, որ 14 Տոյուց բարգաւաճ Հայերի ժողովը միեւնոյն մասնակցի որչազ և Տեսու: 2-ն Երևանում մի ընդհանուր Թանգան ժողով կայացնելու, որ իր գրական կերպով որչազի թէ Մոսկովայի Հայերն ինչպէս մասնակցելու պայտարն այդ Մեծ Տանը:

Տեսու՝ 2-ն սեղանակը «РѸСК. С.» և մի ոչև անշուտ ըրուցում՝ յայտարարութիւններ են այսում՝ Տրակերի ընտարութեանը, Տեսուական Տոյի զպոյթի մարգանքին Տրակերում են Երևանի համար Մոսկովայի անկերանոցը:

Ս. այդ կրկերան էլ, այդ կրկու յայտարարութիւնները ընդ տեանկուց յետուս՝ յիշեալ անկերանոց են գտելու այս անգամ ընդամենը 18 Տոյի:

Կանոնաւոր ցուցակով Մոսկովայում կայ 000 մար. 600 միս թէ մար 30—40 Տոյի կրտարաններ կան, տարա պայտար ըրկերներ, յետուս անկերանոցներ, զրահամարաններ, անտարար փաստականներ, և այդքան Հայերից Հայոց անտարար Տանի առիճով մարեր փոխանակելու կելլ կին... 18 Տոյի:

Այդ 18 Տոյուց 10—12 անձներ, որ տեղական Հայ հաստատար:

արարական գործերի անարդարութիւնը են զարմած, այդ է. բնիկը էլ Տասարակական ժողով (?) կողմէնքն և Բոլոյի խնկական տիրերոջ Մեծ Երկշունքի Տանքը որոշումներ արին:

Եւսի Եստուգահ զարմիրն Կաղարանի Տեմարանի այն շէ- ռաֆինի փորձապահան, որ պիտի Տեմարանի կողմէն զնայ Էջփառմին և որ այդ օրն էլ Եստուգահ՝Տահան ամուսինը բազ- ման շինարարական առևտուրան Տաջին, զնկի-փնիկի կոնա- կները անկերպին շարառան:

Ապա ժողով Տանքարան ժողովում՝ սխալեց Մեծ Ե- րկշունքի նշանաբանները ճեմուեւել և ի՛նչ, այդ ժողովում: —Մեարաթի և Սահակի իշխանափնի նախործ ժողովում Մեարաթի և Սահակի ազգային Տանքարանները խառնում են ոչ Մեարաթի լիզումով ու առևտուրան որ Եստուգահ՛ն էլ պատահաբան է, և նշոյնու ոչ Տաջինն խաղաբարձ, Իսկ կեր շէգոր մեարաթներէնքն մէկը, յայնչեմ Եստուգահ՛ն, որ այս- պիտի երկնիկան փոյշել չէ ասոր լիզումով խախը, շինով նիկ Եստուգահ՛ը շերքնիկ սարսափ պատահաբանում է, որ այդ խոր խնայումը բարձն է, որ իրան շարիտ խաղաբարձ:

ԲԱՆՈՒՆԱ. Արմաշիկի, զնայով առևտուրան Տաջին, Քնքն էլ շերքնիկ պրտանում անուան ու մեծացան, Մամուսանց որ միս՝ Տաջու լիզումն արճատարճաբարձը ամբարշտի գերում ծափ են Տարան իրան—շինարարի խաղաբարձ:

Ապա Մեծ Երկշունքը պատահեա՞ մէկը յայտնում է, որ Տահաններին 12-ն Տաւարաթն Մահուայի Տաշարաննե- րից մէկուս և պնայնց յաւ առևտուրանն ու որոշումն աւս- նան Մեարաթի և Սահակի իշխանափնի: Մի ուրիշը նշոյն- անան ժողովուրդը կողմէն, Օտար լիզումով խաղաբարձ, որ Տաջ Տաւարաթական գործի շինարանն պրտանուկաններն են Տանքարանում առ ժամանակ լուկ էին, Արմաշիկի Եստու- գահ՛ն ինչ որ ժողովանան մէջ և, Արեւոյնու նա յայտնում է. թէ Մահուայի Տաւարաթական փոյշել չէ՝ ներկայա- յայտնից ուղարկել Էջփառմին, Օտարաբանները և միս միս- պրտանները Տաւարաթն իրանց Տանքարանի փորացուր: Աւ նարսը յայտնակնքն, որ Մահուայի Տաջինքն աւելորդ է ու- րիշ ներկայացուցիչ ունենայ, որ բաւական է այդ ներկա- յայտնուկանները յանձնել Կաղ. Տեմարանի շինարարի ներ- կայտնուցնին: Եւ Տեմարանի կողմից զնայու է Էջփառմին, նա պնայնց տեղաց զազուկի բարձն էլ էլ յայտնել Էջփա- ճեկնցոյ:

Աւ կեր շէգոր մեարաթն ասաց, որ Կաղարանի Տեմարա- րն խոր գնալերը ծածկեց Տաւարաթական առաջը, Կաղար- անի Տեմարանը մի պետական Տնտեսութիւն է և ամե- կին առնչութիւն չունի Տաջինքն ազգի Տեա, նրա ներ- կայտնուցիչը պատահաբան անն է, մի աննչքրաւոր մարդ, որ վերջապէս 600 ճիփ անուշիկ 10—12 անմիր իրաւունք չունի կարգադրութիւն անել, այն ժամանակ զեմարա- րանի մինչ ու ապուրել թնայու և կախարարների ամբար ու- չունեցին Տաւարաթական շայտններին:

Իսկ պրտան խաղաբարձը պոյնու կա ջոյն առուա իրան, Այդ խորճարքն, որ թէլուկա Տաւարաթականից ընտրուած, բազ պաշտանապէս միմիայն կենդեցու, զոյրքերի կառաւոր- արն է և անմիրական Տպատարութիւն ունի կենդեցու, էշ- խառնութեամբ, Էջփառմինց զիտանապետ կարկաղապր սուս- յարարութեամբ Տրախաթաթուցմ է ասանում խոր ներկայա- յայտնից ուղարկելու պնայնց և արքան ներկայացուցիչ էլ շինարարում է, ամբարն այդ անուստի ժողովում անձնա-

ասոր և վնում ժողովարարաններին նա այդպիսի կա չէ կա- րգաւում Տաւարաթ խոր իրաւունքի սահմանները և չէ կարգաւում Տաւարաթնիկ այդ մի փոքր խաղաբարձ, որ Տնայ նրանց լուկիկոր, որ կթիւ ինչը ժողովորդ ներկայացուցիչ է, ուրեքն Քնքն էլ կրնայ Էջփառմին ժողովորդ կողմէն, իսկ զրա Տեա կա նա in corpore Տաղար իշխանութեան պաշ- տանայ և ուրեքն պարտաւոր է յարգել խոր մեծ իշխանա- ւորի Տրախաթ, Արեւոյնու նա պիտի սակը, թէ անթի է որ պայտ պետական Կաղարանի Տեմարանի պաշտանան Մար Ամուս Էջփառմինում ներկայացուցիչ Տանքարանայ ասանակ Տաղարաթը Տաջ պաշտակն և նրա ընտար խորճարի կողմէն: Նոր շէր Մահուայի Տնտեսայի մեարաթներից մէկը պ. Բարեկ Աեւաթանան արգար զարմով այդ որը յանդի- ժամում ժողովարարաններին, անարկելով, որ նրանք իրանց փորձաբարձ Տաւարաթականներին իրաւա ստանցրել են ազ- ցային գործերից. Նա մէջ չէ յանդիմանում:

Բայց զեա մքան պիտի ստանցնեն:

ՉԼՁՈՐ

Չ Ա Ր Ա Մ Ի Տ
ԳՐԱՐԱՆԻ ԼԵՒԵՐԻ
Վ. Դ Ո Ր Ո Շ Ե Վ Ի Ի Ի

Անցաւ երկը ամիս
Մեծ վիզիրը համարեա թէ ծառայել էր այդ բու- րը անմարտութիւնները Բայց մի որ յանկարծ նա լուկ, որ իբր համար այն հնաւորը երկիրը նոր ու- զարկած թուկանք ամբողջ ուսով գոտայ:

«Մեծ վիզիրը զոյ կ»: Մուկայունն էլ ծախուս էին նոր բանած ու նոր բերած թուկանքն: Նրանք բարբաթին փայրենի էին և հարիւ կար- զանուս էին սակ:

— Յիմար: Բայց ամեն մի փայրենի թուկան կանուս էր. — «Մեծ վիզիրը զոյ կ»: Միշէ անզամ շահի պալատը զեա նոր բերած թուկանքն էլ հնայ կանեց:

— «Մեծ վիզիրը...» Բայց այդ միջոցին Իտախարը, որ ի պաշտանէ բա- րեբարտարար այդպիսի կր, խիտն կնայ նրա զուարթ Այլզարաթ էլ շնորհեց վերջացնել խաղաբարձ փրա- զան:

Մեծ վիզիրն բնիւ խաղաբարձ զրուկեան մէջ: — Այս ի՛նչ է, միթէլ բուկիւնն ինքը հակառակ է իմ դէմ: Բայց բուկիւնն զեկաթարն Աստուած է, իսկ Աստուած կառաւարկ նա չի կարող սպիրտա- լիկնի եւ իւրարանչիւր ասոր մի գործ են ընտ- յում մեկնելն: — Գնա իմացիր այդ որ անպիտանն է թուկան-